

Переяслата

на «РУСЛАНА» вкласно:
в Австрії:
на члнй рік . . . 20 кор.
в п.ч року . . . 10 кор.
на шерт року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.
31. граніцею:
члнй рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поединне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віра не возьмеш, бо русла ми серце і віра русла» — В Руслакових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. понолудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає силнише напередне застережене. — Рекламациі неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Знаменна ісповідь міністра-президента Векерлього.

(X) В останній хвилі упорав ся також угорський сойм з цлово-торговим договором між Австрією а Угорщиною. Палата магнатів ухвалила всі предлоги дотичних законів без усяких змін, а відтак повідомлене про сю ухвалу приняла до відомости посольска палата. Онісля предложено закони до монаршої санкції, котрої монарх уділив 31 грудня, так що з 1-шим січня 1908 входять сі закони в житє.

Тим способом і угорске коаліційне міністерство довершило ту саму задачу, яку перевело міністерство бар. Бека. При нагоді розправи над сими предлогами в палаті магнатів угорского сойму виголосив Векерле знаменну ісповідь. З сеї промови виходить ясно і недвозначно, що угорске правительство зобовязало ся до того умовою з монархом з цвітня 1906 обнимаючи державну керму Угорщини а крім того показало ся, що коаліційне правительство було приневолене політичним, народо-господарским і фінансовим положенем Угорщини приняти сю угоду.

Сю ісповідь Векерлього у великій часті можна віднести також до сего сумного положеня, в яке в останнім десятиліттю в народо-господарских відносинах попала Австрія задля опору тутешних кругів посольских проти угоди. Але при всім тим промова Векерлього є справдешною капітуляцією коаліційного міністерства. Нераз указувано в боротьбі з Угорщиною на те, що коаліційна політика тамозна доведе монархію до становища якоїнебудь з балканських малих держав. Міністер-президент Векерле признав се у своїй промові.

Такою самою капітуляцією є тепер зроблений відворот від хорватської резолюціоністичної політики а зворот до політики хорватского національного сторонництва. Наостанку і в делегаціях Мадяри тепер змінили значно свою тактику і признали ся не в однім до вини. На всіх отже точках бачимо капітуляцію Мадярів і наколи не хотять довести держави до повного занепаду, повинні зрозуміти сі похибки і змагати до їх направи.

Міністер-президент Векерле зазначив виразно, що від часу, як Угорщина по-

чала боротьбу з Австрією, положене Мадярів в Европі ставало щораз гірше, розбуджувало ся недовіре до Угорщини, так що цінні папери угорські не находили збуту і вертали назад до краю, на економічнім полі настав цілковитий застій, вивіз з Угорщини зменшив ся, сила фінансова ослабла, а також внутрішньою політичною положене погіршило ся. Угорщина зрозуміла отже, що без Австрії її встановане було би прямо неможливе.

В тім самім напрямі висловив ся також провідник угорских людовців гр. Зічі, а яго промова була справдешним наближенем до Австрії.

З життя святичеників.

(Справа будови церкви в Бережанах).

(Конець.)

II

О. Т. Кордуба пише так:

Серед гірких клопотів, яких мені доля не жалувє, не можу, хоть би я й хотів, забути справи будови гр.-к. церкви в Бережанах, — будови, що була найважнійшою ціллю мого житя і повинна була мені принести на старість тихе вдоволенє сповнення доброго діла, а тимчасом принесла напасти, клевети і зневаги. Сю людску нагороду за мої заходи, працю і материяльні жертви я приймаю спокійно в тм пересвідченю, що понад земних судиїв є ще Висший Судия, котрий мої поступки бачив і знає і не осудить їх так, як осудили підлі люди. Але я розумію, що не можна дозволити, щоби торжествувала людска підлота, котра сегодня мені нанесла великі втрати, а завтра може так само зашкодити иншим, і тому для самого принціпу, в обороні доброї і чистої справи, мушу говорити про неї прилюдно. Се ціла трагедия з такими тяжкими наслідками для мене і моєї родини, що я тільки з трудом можу писати про неї сьак-так спокійно.

Дня 16. липня с. р. вніс посол Брайтер в раді державній інтерпеляцію, в котрій закинув мені крадіж грошей, призначених на будову рускої церкви в Бережанах. Коли п. Брайтер* ставив сю інтерпеляцію, опираючись очевидно не на власних дослідах, лише на інформаціях свого приятеля з Бережан, він мабуть і гадки не мав, до якої мерзеної підлоти его ужито! Крім сеї інформації були і дописи в «Ділі», все без підпису, з тими самими клеветами на мене. І так дійсний виновник сих безсовісних нападів, котрий все ховав ся то за незайманого посла то за одвічального редактора, і доси прилюдно не названий, коли тимчасом мое імя виставлено на позорище перед цілим сьвітом.

А чи була яка підстава до інтерпеляції і клевет в «Ділі», про се можна

тепер говорити не лише на основі моїх даних, але і на основі судового слідства, яке заряджено з Відня по інтерпеляції п. Брайтера проти мене. Се слідство провадив через девять днів (при кінці падолиста с. р.) слідчий судия з Золочева, бо на бережанський суд кинув п. Бр. підозрінє, що він скривав мої «мальверзації»; — і воно витягло на верх факти, які не мені сором приносять, а всім тим моральним розбишакам, що напосіли ся на мою честь, на мій спокій і здоровлє. Слідство виявило передовсім, що більшу половину коштів будови церкви, оціненої на яких 150.000 К, я покрив з власної кишені. (Автентичні, справджені судом числа я подам небавом до прилюдної відомости). Ніхто не може мені закинути, що се з мого боку самохвальство; церква готова уже пятій рік, а я за той час перед ніким не величав ся ні своєю працею, ні своїми видатками на будову церкви; тільки тепер, коли «за мое жито ще мене й побито», я приневолений кричати на всю Галичину, так як і мої клеветники, що заповідано на мені правдивий моральний розбій. Під ударами сего розбою я ще не загиб; але мою нещасну жену сі трилітні напасти і гризоти помогли загнати перед часом в могилу. Ніхто мабуть не годен поняти того гіркого жалю і обуреня, яке огортає душу чоловіка, що зазнав такої «вдячності» від людей. Стілько праці, стілько гризоти, стільку власних грошей, виданих на церкву — і за все ти «побожний злодій, галапас, злочинець, обманець і т. д.» (все те мої титули, взяті з інтерпеляції)...

Крім того, що я дав на будову церкви, згадане судове слідство і слідство, ведене против мене ще в жовтні м. р. з порученя консисторії, виявило і тих донощиків, що зважили ся так підло воювати против мене. Інтелігентні люди на становищах так далеко забули ся у своїй злобі, що не встидали ся писати найпростійших доносів з невірними фактами і числами, — все очевидно потайки. Коли-ж почали ся слідства, то ті панове або не являли ся, щоби доказати те, що пописали (так було підчас слідства, веденого протопресвітером о. д-ром Крижановским), або в суді, де вже мусли явити ся, переконували ся, що «були зле поінформовані».

Сим цинічним оправданем, що були зле поінформовані, гадали, що вже зміли із себе всю вину, що простить ся їм цілий ряд процесів і нещастя, до яких дали причину. Так оправдували ся не темні селяни, а інтелігенти, котрі добре знають, який то конець може мати для них самих і таки буде мати. Копали яму підо мною, а самі в ню впали...

Слідство показало також жерело інтерпеляції і ті самі неправдиві числа і факти, що подані в ній, чули ми і в суді. В інтерпеляції подане лише все з більшою безцеремонністю, як годить ся «нетикальному» послови. Н. пр. сказано там, що я вже 1889 р. «витуманив» (не

gausgeloekt) конкуренцію в сумі 115.000 К, хоч поправді її розписано тільки 1899 р. і стягнуто лише від колятора і магістрату, а від парохіян в сумі звиш 88.000 К зовсім не стягано. Сей факт в інтерпеляції нарочно промовчаний, хоч бережанський приятель пос. Брайтера знав его докладно, а як не знав, то міг дуже легко довідати ся. А яка вірна ся головна відомість в інтерпеляції, такі і всі інші, менше важні. Самі видумки і клевети, негідні чесного чоловіка. Се доказало слідство.

Саме з тої причини, що не стягано конкуренції і не було готівки, будова церкви потягла ся більше, як десять років. З якими труднощами була вона получена, се може представити собі лише той, хто знає бережанські обставини. Парохіяни переважно незаможні; а з інтелігенції ніхто не вірив, що в Бережанах буде можна побудувати нову церкву і з самого страху перед одвічальністю навіть не мішав ся до будови. Вся журба із сеї причини впала на мене. А була то журба не лише о гроші (я майже всі доходи свої з парохії і поля за кілька найцять років вложив у сю будову), але і з причини напастий «зле поінформованих» властей. Із тих грошей, які зложено на церкву, я завжди був готов вираховувати ся, але яке право мав хто, жадати від мене рахунків з моїх видатків на церкву, коли я сам того не жадав! Тимчасом мої противники так довго не могли спати, поки аж через суд не обрахували мене. Думали світови показати «побожного злодія», тимчасом самі показали ся безбожними підляками.

Рускі носли поступили обережно і розумно, що не підписували згаданої інтерпеляції. Жерело ві, як при слідстві показало ся, так брудне, що справді треба чудувати ся, як низько можуть упасти навіть інтелігентні люди. А мушу тут додати, що не лише до ради державної і до часописів, але і до староства і до намісництва і до консисторії у Львові ішли з Бережан на мене доноси за доносами, а їх автор мені добре відомий. Я знаю, хто бунтував парохіян і їздив до консисторії зі скаргами на мене, бо туди кликали мене до оправданя; я знаю, хто писав доноси і що в них писав; я знаю, хто завязав спілку з бережанським старостою, щоби мене знищити, і через що зізнаня обох тих спільників у суді були однаково неправдиві; я знаю, хто вносив рекурси за себе і за богачів бережанської парохії, щоби не дати ні сотика на будову приходського дому (вони ще і доси не дали нічого) — і знаю, також докладно, чому то тепер той головний клеветник тремтить о свою шкіру. Коли він був такий певний моєї крадежи церковних грошей, то мав на те під боком прокураторию суду в Бережанах і не потребував скривати ся за плечі посли і редакторів та писати тайком доноси. Колиж він того не зробив, сам завжди ховав ся, а на консисторию, посли і редакторів стягав підозріне, що вони готові боронити такого морального розбишца, то я маю повне право назвати его поведене підлим. Він мав відвагу називати мене прилюдно злодієм і грозити мені криміналом; нехай же має тепер відвагу і постояти за тим, що на мене разом зі старостою через три роки видумував.

В ч. 264-ім «Діла» др. Андрій Чайковський заявив «згідно з правдою», що він не писав против мене дописий до «Діла», хоч я нігде в часописи навіть не мав нагоди назвати его. Я очевидно не дізнаю ся редакційної тайни, хоч дивно мені, чому редакция скриває такого безсовісного клеветника; але я і без того мав багато доказів в руках, що сьміло і прилюдно можу сказати: ніхто инший,

тільки адвокат др. Андрій Чайковський з Бережан був головним мотором цілого ряду напастий і клевет на мене. Чи таке его поступоване можна погодити з его становищем, се лишаю до осуду всім чесним людям. З мого боку я приготований доказати ему его вину его власними зізнаннями і документами.

Бережани, 18. грудня 1907.

Теодор Кордуба,
парох Бережан.

*) Посол Брайтер є шкільним товаришем і приятелем д-ра Андрія Чайковського з Бережан. Редакция.

Злобі видумки д-ра Івана Франка.

Написав
Іван Верхратський.

(Дальше).

Оцінюючи Івана Гушалевича—в літах его властивої діяльності—треба завжди узглядити обставини, серед яких він діяв. Ті обставини ніяк не рівні були нашим, Люд крайне темний, інтелігенція дуже мало численна, література майже жадна. Руским язиком ледве хто займав ся. Гушалевич на початку еще більше держав ся людської мови; то-ж перші его проби стиліві нашлі приют в руских серцях; на жаль почав ся він від народного язика що раз більше віддаляти, заравом его літературні річі ставали не до увірення мертві і ваді. В р. 1865 (в «Підгір'янах» і пр.) де еще одізналась народна струя, там его річ ставала живішою і бистрішою. Опісля, коли народний язик у него майже зовсім зник, завмерло і жите. Новшими, хоть і значно більшими поемами він не зняв нікого: ледви хотілось вірити, що то той сам півець, що то першими своїми піснями будив з родимців жите і любов до свого. Ми увірені, що Іван Гушалевич, держачись свого людського язика, був би що раз більше вискував на живости а навіть і що до річи ставив би що раз більше привлекаючим. На жаль він що раз більше гирив язик а з ним і річ і став для галицьких Русинів, в кінці мимо всего стараня писати якимсь висшим літературним язиком зовсім байдужим і не потрібним. Яко один із перших будителів галицьких Русинів він безперечно положив заслуги, котрі без сумніву були-б далеко більші, если б зубрищина не загорнула его і в кінці не заморила природні его дарованя. Талант поетичний Івана Гушалевича не був великий, але великих поетичних талантів не так легко найти навіть у народів далеко більше від нас розвитих і щасливіших. Межи першим будителями руского слова в Галичині він належав в своїм часі до важніших.

В «Літературно-науковім Вістнику» за р. 1905 в книжці VIII. (за серпень) виступив п. Іван Франко в статі «Де що про нашу пресу» зухвало против мене, при чім не посоромив ся для піддержаня своїх фальшів, грубо збрехати.

В статі «Правда в очи коле» написав я против п. В. напасливої критики, так як она заслужила. П. Іван Франко, котрому ся статя, рівно як і зладжена мною рецензия на виданий спілкою переклад книжки Феррієра про Дарвінізм дуже була неприємна, написав, що в статі «Правда в очи коле» «не видко нічого-гісенько, крім якої-сь безцільної і безпредметової злости не відомо на кого і не відомо за що» (стор. 181). Ся рецензия, хоть і написана по причині напасливої критики п. В., таки що до плутаня язика головню звернена против п. Івана Франка, котрий дуже гордий «на те, що єсть «поетом» малоруским чи там так «українським...» В тій статі, правда, я ще отверто не виказав був его імени.

На сю рецензию написав д. В. в книжці Л. Н. В. залютій б. р. деякі уваги, що до-

торкають почасти язикових деталів, а по части тону рецензии д. Івана Верхратського Образливого в увагах д. В. не було нічого-гісенько, але був зовсім справедливий протест проти того незносно зарозумілого та диктаторського тону, яким п. Верхратський обговорює язикові питання взагалі і свої заслуги особливо, тай звернено увагу на те, що власне д. Верхратський, ніби то очищуючи нашу мову, сам насилує її, занечищуючи свої писаня масою неологізмів та провінціалізмів, які роблять книжки п. Верхратського, вже без огляду на їх зміст, за для самої їх мови зовсім нестерпними для Українців з Росії».

П. В. давав мені язикові «деталі»; образливого в его увагах не було «нічого-гісенько»; я маю прибирати незносно зарозумілий та диктаторський тон в язикових питаннях і в обговорюваню своїх заслуг, а власне занечищую свою мову неологізмами і провінціалізмами, через що она зовсім нестерпна для Українців з Росії.

Образливого в статі п. В. не було «нічого-гісенько». Про те не буду тепер говорити повторню, два рази про одно говорити мені не хоче ся; тільки лише скажу, в язикових «деталів» п. В. мені «нічого-гісенько» не потрібно. Де той зарозумілий та диктаторський тон в язикових питаннях і в обговорюваню моїх «заслуг», я не знаю, не знаю також, до чого-б те все мені придало ся. Я для руского (малоруского) язика працював єдино в залюбованя, але за свою працю не мав і не жадав якої особної нагороди. Неологізми я творив теж де они потрібні; провінціалізми я впроваджував для збогаченя язика літературного, при чім не силовав нікого мені послідовати. Богато неологізмів мною утворених уживають і Українці за кордоном а і сам п. Іван Франко не знаючи може навіть, що то їх утворив, послугуєсь ними.

Що до Українців закордонних скажемо сю незаперечну правду они скоріше ніж Галичане стали писати чисто по народному; в самого почину дуже хороші річи успіли втворити, котрі нам все приміром можуть сіяти. Але небавом їх праця літературна зістала придавлена урядом, а і доси той гнет з малими перемінами тріває. Говорить, що хочете, про конституцію, про нові порядки—нові часи, а такої в сущности старі порядки. Уряд не охочо дивить ся на всі починаня Українців, котрим — чи справедливо тут розбирати не будем — не вірить. Тому то нові твори Українців більшою частию мають — іменно в язиковім згляді — боляки. Іменно терміни їх надто штучні а взяті понайбільше з російського або з польського. Иногді они на місто російських таки прямо беруть польські. Коли народовці галицькі радісно беруть нові, добрі слова українські, писателі українські нові, зовсім добрі, галицько-руські, з людю взяті слова уважають нестерпними неологізмами. Майже в кождім новоукраїнським ділі находим: підкреслити, викреслити, закреслити, перекреслити (підчеркнути, вичеркнути, зачеркнути, перечеркнути), розстлумачувати (розтолкувати), замір (намір), ріжкоманітний (розмаїтий, розличний), одноманітний (одноставний, однообразний), завше (все, завсе, завжди), на завше (на все, назавсе), ринула стіна (грянула стіна), більший чим (більший ніж), не вже (росс. не уже ли), тут але сього не було (але тут сего не було), від Галичан не потрібно взяте існувати (паньск. istnieć, єствовати) і багато інших виразів; також під зглядом ортографічним (хоть се по меншій ваги) находим неодню провінціалізмів, а часто таки невміле: цей, ця, це, цею, цієї, цим, цими і пр. (сей, ся, се, сего, сіві або сеї, сими, сими), польський (місцева форма українська: польський), справжувати, піджовати (але: при-суджувати; коли так, то: справджувати, під'юджувати), шляхецький (шляхотський), шляхетний (шляхотний), вищий, низчий (висший, низший), що до граматичних форм: вага гніту, власности (гнетьу, власности), відомостів (відомостей) і до пр. пр.

Правда, під зглядом язиковим часто велику неувагу находим і у многих, галицьких народовців: насікомі (комах), средство (російське, по малоруски: середник), возний (возний), трускавки (полунці), чашка (лобина), справоздане (звіт), непромакальний (непромочний), непоказний (непоказний), шкло (скло), шклянка (склянка), шкляний (скляний), спружина (пружина), поверхня (верхня), скрайний (крайний), знаток (знавець, знатель), нарибок (нарибець), нашірок (наскірень), тутейший (тутешній), вчрайший (вчрашний), тамтейший (тамошний), сьруба (шруба), до нічого (ні до чого), нічим (ні в чім), перед ніким (ні передким), залічка (зачот), той товщ, того товщу (тая товщ, той товщи), оцінив того же намір (оцінив его намір), із сухотів (із сухотів), справоздавець, справоздатель (звітник, звітуватель), жужане мух (брежене мух, жумлене мух; російсь. жужжать=брєнїти, жумїти), ричалт (загална), мабудь (мабуть) проца (праца), застосувати (примінити), підчинене властям (підчинене властям), ранній, рання мова (ранішній, ранішня мова, а ранній вчасний, ранні сливки), фальшивий (фальшивий), фальшувати (фальшувати), пісковець (пісковик, пісчаний), тетерев (тетрюк, катервак), шпони, з шпонів (кігті, з кігтей), так книжки, як і газети (як книжки, так і газети), так з причин політичних, як і економічних (як з причин політичних, так і економічних), так від своїх як від чужих (як від своїх, так від чужих), так економічного, як і політичного боку (як з економічної, так і політичної сторони), промову знамениту так з огляду на зміст, як і краснорічиве виголошене (промову знамениту як з огляду на зміст, так і краснорічиве виголошене), говорять добре: мачиха, мачоха, але вже мена села мусять зовсім чудно зміняти на: Мацішин, хоть люд говорить правильно: мачиха, Мачішин і пр. пр.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В четвер: руско-кат.: Ігнатієвизм.; римо-кат.: Макарія. — В п'ятницю: руско-кат.: Юліяни; римо-кат.: Геневефі.

— 3 Відня доносять нам: Порядок богослужень в часі Різдвяних свят в церкві св. ВМ. Варвари у Відні: В понеділок дня 6. січня „Святий вечір“: о 8. годині рано „Часи Царські“ й Обідниця, о 9. год. Вечірня з Літургією св. Васкля вел., о 4. год. по полудни „Повечеріє велике“ Літія, проповідь і коляди. Ві в торок, дня 7. с. м. Рождество Ісуса Христа: о 7. год. рано, читана св. Літургія, о 8. год. Утренья, о 1/2 11. год. торжественна Літургія св. Івана Золотоустого в Ез і Ас дуг Вербицького, коляди і Концерт N. 29. Бортнянського під батутю п. Николая Бобикевича, співає хор мішаний, о 4. год. Вечірня, проповідь, суплікація і коляди. В середу дня 8. січня Собор Пресвятої Богородиці: від 7. год. р. читані св. Літургія, о 10. год. співана св. Літургія, о 4. год. Вечірня і коляди. В четвер дня 9. січня Св. Первомученика і архід. Стефана: всі богослуженя як на Собор Пресв. Богород.

— 3 засіданя виділу Тов-а ім. Котляревського. Дня 30. грудня прийнято до відомости письмо п. Сафата Рубіновича, в яким він заявляє, що не буде брати участи в засіданях виділу, доки не поладнає судово клевети кишеної на него п. Федоренком в „Галичаніні“. — Функції секретаря обняв п. Богдан Вахнянин. — Рішено видати в друку „Наталку Полтавку“ і „Настовщих“, бо першай наклад вичерпав ся. — Голова театральної секції, п.

Яр. Весоловский, подав плян театральних вистав на місяць лютий, який одобрено. — Др. В. Щурат зобов'язав ся зааранжувати по сьвятях серію викладів для ширшої публіки. — Від Виділу.

— В справі нашого шкільництва відбули ся довірочні збори в Комарні дня 29. с. м. на яких ухвалено отей резолюції: Руске міщанство в Комарні, зібране в дни 29. грудня м. р. на довірочних зборах в числі 500 осіб, жадає: 1) Знесеня двотипових шкіл, а заведена так для сіл як і міст 4-класових шкіл, знесеня в народних школах обов'язкової науки язика польського а введена натомість науки язика німецького; 2) заснованя як найбільше руских гімназій відповідно до культурних потреб руского народу; 3) основаня руских учительських семінарій та удержаваня існуючих вже приватних руских шкіл; 4) основаня окремого самостійного руского університету у Львові, а поки що креованя відповідних кафедр з рускою викладною мовою на університеті у Львові, та признаня рівних прав рускому народови на тім університеті.

— 3 житя кийського українського наукового товариства. Дня 16. грудня відбуло ся пяте наукове зібранє кийського українського наукового товариства. На сьому зібраню прочитав надзвичайно цікаві реферати проф. Павлуцький про українське мистецтво та М. Ф. Біляшевський — про український орнамент. Задля того подамо зміст рефератів. Проф. Павлуцький, розглядаючи пам'ятники українського мистецтва, находить, що воно має всі дані на право самотійного естования і розвитку. Найкрасше заховало ся українське мистецтво в українських церквах, до яких український народ ніс все, що мав у себе найкрасшого. Пам'ятниками українського будівництва служать старі українські церкви 17. та 18. віку, які визначають ся своїм красивим і оригінальним стилем. Старі церкви на Україні звичайно будувались з дерева (за дуже нечисленими виїмками), найчастійше були вони з трема банями, рідше — з одною, ще рідше — з п'ятьома і тільки в одному випадку — з дев'ятьома банями (в теперішньому Новомосковському); дзвіниця в українських церквах будувалась окремо. Як внутрішнє освітленє, так і зверхній вигляд будови українських церков, критих продовговатими дерев'яними дощечками, підносять думку і настрої людини вгору, примушують її забувати щоденні життєві турботи. Українське малярство теж найбільше заховало ся в церквах — в іконостасних іконах та в стінній церковній живописі; ікони, що жертвували до церков заможні парафіяни, мали иноді сліди впливу сторонного неукраїнського малярства. — Українські художники не дуже то любили тримати ся старинних византийських іконописних зразків. Взввшись за якусь там бібліюну, чи євангельську тему український художник трактував її вільно, вносячи в свій твір багато реалізму. Дуже часто обличам Богородиці, Спасителя та різних сьвятых художник надавав типічний український характер. Реалізму додержував український іконописець і в убрані сьвятых і в різних подробицях обстанови, — все те часто-густо носило спеціяльно української кольорит. Особливо вільно розвивала ся фантазія художника на дуже поширених в старих українських церквах картинах Страшного Суду, де дуже часто малювали ся постати сучасних художникам осіб, (окономи, поліцейські та духовні власти), що заслужили собі его неприхильність. Скульптура українська також має чимало иноді дуже гарних зразків, що заховались в церквах в виді статуй, дерев'яної різьби і в. и. На прикінці проф. Павлуцький зазначив те, що українське мистецтво ще дуже мало досліджене, а те, що до сього часу зробило ся доступним вивченю, дає змогу пророкувати нашому мистецтву гарну будучину. Реферат М. Ф. Біляшевського про український орнамент викликав також великий інтерес серед слухачів. Референт зазначив, що орнамент в житю Українця має надзвичайно широке уживанє, нема, здає ся, такої річи, якої Українець не оздобляв ріжними окраса-

ми. А проте область орнаменту ще й досі цілком по розроблена, не досліджена, коли не рахувати праць проф. Вовка, О. П. Косачевої та п. Литвинової. Розказавши коротенько характерні властивости українського орнаменту на українських вишивках в ріжних місцевостях України, зазначивши як в одному селі (Колодистому) поступовно псував ся смак в орнаменті, референт показав дуже інтересні таблиці з українськими вишиванками і заклик слухачів до праці над українським орнаментом.

— Вибори до міської ради у Львові, що мали відбути ся дня 28. лютого, будуть пересунені на місяць пізнійше з огляду на припадаючі в тім часі вибори до сойму.

— Ув'язненє вломника. Едмонд Васіньский, якого ув'язнено оноді у Львові в домі бронзівника Стан. Устенського, є одним з трех вязнів, що перед кількома місяцями утікли з львівської вязниці. До Галичини прийшов з російської Польщі, звідки утік перед карою 7-літньої вязниці за розбишацький напад. Постійним его місцем побуту був Львів. Тут представляв ся як Едмонд Баліньский, владитель пральні, Едмонд Садовекій, канелюшник, Едмонд Ельзнерович, електротехнік, а тепер в поліції представив ся яко Васіньский, хоч его назвище має бути инше. Васіньский є типовим опришком, який готов усунути бровінгом кожного, хто станув би в дорозі его плянам. Смерть Кавцкого в Празі має також на своїй совісті, як чванив ся сям перед Устенськими. При слідстві в поліції поводить ся цинічно і безлічно. Заявив, що жив досить, ужив немало, а тепер спокійно може повиснути на шибениці. Можна сказати, що всі великі крадіжки з вломами з останних двох літ є его ділом. Однак він признає ся лише до менших злочинів, а впрочім каже, що всего не списав би і на воловій скірі. При слідстві заявив, що особисто знає ватагу опришків, яка обкрадає податкові уряди, але єї не видасть. Васіньский поїхав з Черновець до Праги в цілі ограбленя каси якогось банку, але не мав добрих помічників. Жид Кнобльох зі Львова, що прибув з ним до Праги, обікрав его і утік. Васіньского замкнено в поліційних арештах і поставлено перед дверми жовніра з карабіном. Яко підозріних о належанє до ватаги Васіньского арештовано досі Устенського і его жінку, жиди Кнобльоха і в Коломії Юрія Костура, члена дружини руского театру.

— Відповідь губернаторів на циркуляр. Рос. міністерство внутр. справ звернулось було до губернаторів з запитанєм: чи можливо знизити побільшені і надзвичайні охорони в деяких губерніях. Більшість губернаторів висловились проти зниженя охорон.

— Палене книжок. За останні два роки в Росії конфісковано так багато журналів, книжок і газет, що їх нігде було вже дівати. кликано було пожарну команду, і она спалила ті книжки.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Коломії. (Саля Каси щадничої. Початок 7 1/2 вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представленя каса театру).

В п'ятницю дня 3. січня 1908 „Жиди“ сензаційна штука в 4 діях Чірікова.

В суботу дня 4. січня 1908 другий раз „Галька“ опера в 4 діях Ст. Монюшка. Гостинний виступ п. Ф. Лопатинської, співачки міського театру у Львові, в ролі Гальки.

В неділю дня 5. січня 1908 „Хата за селом“ образ з житя циганів зі співами і танцями в 5 діях, перероблений після повісти І. О. Крашевського.

Наука, штука, література.

— Дитяча українська часопись буде з ново-го 1908-го року виходити в Києві, під назвою „Молода Україна“. Видавє матимє два невеликі відділи, для старших і для менших ді-

тий, виходитиме оден раз на місяць. Ціну ще не визначено, бо она залежатиме від числа малюнків. Видавати ме сю часопись О. Пчілка.

— **Нове українське видавництво.** В Петербурзі заснувалось нове українське видавництво під назвою „Рух“. Для першого видання призначено книжку М. Стасюка: „Автономія і розвиток продукційних сил на Україні“. Автор має довести в своїй книжці, що промислової децентралізації на Україні нема.

Союз гімнастичних і по- жарних Товариств.

Львів, в грудні 1907.

Сильний розвій наших „Соколів“, „Січій“ других під ріжними назвами ествующих гімнастичних і пожарних товариств викликав потребу сотворення якогось осередка, що помагав би до розвою живучих, піддержував слабих, розбуджував завмерлі і основував нові Товариства та не дав нашому Сокольному й Січовому рухови заспати.

Справді львівський „Сокол“ повнив до тепер чинности тимчасового осередка своїх філій, однак велике число тих філій (392 товариств), розкинутих по цілім краю, а навіть за его границями, становить не лиш за великий тягар для самого „Сокола“, але не дає також і філіям належної оірки і підпори. В ще менше кориснійшим положенню находить ся переважна часть „Січій“ і тих товариств, що не мають ніякого, хочби навіть тимчасового осередка.

Тепер отже надійшов час, щоби всі розкинені або лиш вільно зі собою злучені гімнастичні і пожарні Товариства звязати на стало в одну, сильну, свідому і солідарну організацію.

Узнаючи тоту, загально в рускій суспільности відчувану потребу, рішила Старшина львівського „Сокола“ на засіданю дня 27 грудня 1907 скликати в 1908 році перші загальні збори Союза всіх руских гімнастичних і пожарних Товариств в Австрійській державі, а переведене сего поручила окремім „Кравейм комісії організаційній“ в якій склад вийдуть:

- 1) д. Альфред Будзюновский як предсідатель з голосом деримуючим;
- 2) як члени комісії з голосом рішаючим:

а) по два відпоручники „Сокола“ у Львові і всіх філій гімнастичних;

б) по одному повітовому відпоручникови за кождих 15 пожарних філій положених в тім самім політичнім повіті, причім кожда розпочата пятайцятка числить ся за повну. Повітових відпоручників вибирають представителі поодиноких пожарних Товариств (установлені по двох з кождого Товариства) на повітових зборах, скликаних відпоручником дотичної філії, зглядно відпоручником „Сокола“ у Львові.

Ті Товариства, що не є філіями „Сокола“ (як „Січі“ і другі) аехотять вступити до Союза, будуть уважані за рівні пожарничим філіям а если в якімсь повіті було таких Товариств більше, то вони можуть вибрати собі своїх окружних відпоручників в той сам спосіб, що пожарничі філії „Сокола“; причім рівнож обовязує засада, що розпочата пятайцятка тих Товариств числить ся за повну.

в) особи кооптовані самою Комісією.

Старшина „Сокола“ у Львові визнає проте всі свої філії, як також відносить ся до всіх „Січій“ і других руских самостійних гімнастичних і пожарних Товариств в Австрійській державі з вічливим зазивом, щоби в інтересі єдности і солідарности а через те і сили нашого бідного і поневоленого народа, приступили безпроволочно, а найдалше до кінця січня 1908 р. до вибраня по двох відпоручників з кождого Товариства по думці висше наведених засад. Всім же гімнастичним філіям припоручає ся, щоби визначили на кождий повіт свого округа відпоручника до скликаня, найдалше до кінця лютого 1908 р. повітових зборів представителів поодиноких „Соколів“, „Січій“ і других пожарних Товариств.

Всі філії, як і самостійні Товариства мають зараз по вибраню своїх відпоручників подати їх імена і призвища до відома Стар-

шини у Львові в цілі зладженя спису відпоручників.

Якби фонди котрої пожарничої філії або самостійного гімн. пожарн. Товариства позволили на се, щоби їх відпоручники брали участь в нарадах „Кравейм комісії організаційної“ не лиш за посередництвом делегатів вибраних на повітових зборах, але також особисто, то є се дозволене, бо з причини що почин до основаня „Кравейм комісії організаційної“ дає рускій „Сокол“ можуть (після прийнятого в рускім Сокольстві звичаю в нарадах сеї комісії брати участь всі члени „Сокола“ зглядно тих Тов., що приступають до організаційної єдности з голосом дорадчим і з правом ставленя внесків і інтерпеляцій.

Для інформації додаємо, що по основаню „Союза“ кожда філія „Сокола“, що вступить до „Союза“, буде звільнена від дочерної звязи і становитиме окреме Товариство самостійне, рівне Матерньому „Соколови“ у Львові.

Отже до праці родимці!
Ладьте ся за вчасу, щоби перші збори всіх українських руховиків і пожарників випали як найсвітлійше і показали світові силу Руского Льва.

Гаразд!

За Старшину:

А. Будзюновский

С. Горук.

Телеграми

з дня 1. січня.

Відень. Від 9. січня буде монарх приймати знова на приватних послуханях. Особи іменовані і відзначені до грудня 1907 є звільнені від складаня подяки цісареві.

Прага. Вибори до чеського сойму рознісано на час від 20. лютого до 5. марца.

Будапешт. Урядової дзевник оповістив санкціоновані закони угодові.

Будапешт. Стан здоровля хорого мін. Кошута погіршив ся.

Париж. Міністер справедливости Жюот Десейн помер вчера нагло на мозковий удар.

Вігосзба до милосердних сердець.

Круглі сироти в числі девяти душ по офіціалі судовім, Русині, пригадують ся перед Святими Різдвяними і Новим Роком ласкавій памяти ВП. Земляків і просять о рписилку на руки Адміністрації „Руслана“ підмоги на закупно топлива та найпотрібнійших средств поживи.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 31. грудня 1907.: Володимир Крисько, Пополі; Мацюрак Николай, Тростянець; Володимир Федак, Янів; Олександр Білинський, Бучач.

Каварню і реставрацію в „Народній Гостинниці“ у Львові, ріг ул. Костюшка і Сикстускої переняли ми з днем 28. грудня під свою управу. Концерт військової музики що дня. Вступ вільний. Кухня знаменита. Напитки дуже добрі. Услуга пильна. Всякого рода часописи і журнали. Просимо о численні відвідини і піддержанє. — **Вольман і Франц.** (1—10)

ВОЛОДИМИР ГОРНИЧ-ЯСЕВИЦКИЙ

ц. к. радник висшого суду кравейм, н. п.

отворив (1—6)

адвокатску канцелярию

в Чернівцях, площа Єлисавети ч. 3. напротив нової палати судової,

При закупні товарів просимо покликувати с на анонси нашої часописи!

„Псалтиря розширена“

в дусі християнської молитви і пр. для ужитку церков. і молитвенного, поручена всіми трома Ординариями. — В оправі 4 кор., брошурована 3 кор. 50 сот. Висилає за попереднім присланем грошей, або посліплатою: А. Слюсарчук, парох Рунгури, п. Печеніжин.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє.

В неділі і свята 2 представленя о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що пятайці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купувє і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі деннім не числячи ніякої провізії.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:43†	4:50	8:20
Брухович	10:05†	—	3:25	5:30	9:35†
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:09	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рава рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34†
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/8 до 13/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.